

Informatienota

Datum vergadering	: 24 november 2020
Registratienummer	: 91591/doc.nr 91630 IN/139
Portefeuillehouder	: Sietske Klein-de Jong
Bijlage(n)	: geen
Onderwerp	: Beantwoording artikel 50 vragen LLB:ruimen graven en onderhoud begraafplaatsen

---

Onderwerp

artikel 50 vragen LLB: ruimen graven en onderhoud begraafplaatsen.

Kennisnemen van

De beantwoording van de door Leefbaar Lokaal Belang gestelde vragen (30 sept 2020).

Inleiding

Namens Leefbaar Lokaal Belang zijn enkele vragen gesteld waarop voor uw raad de volgende antwoorden zijn opgesteld.

Kernboodschap

Vragen van Leefbaar Lokaal Belang, naar aanleiding in de raadsvergadering van 29 september 2020:

In de Gelderlander was recentelijk een artikel te lezen dat te ruimen graven op de begraafplaatsen Deil en Buurmalsen zijn aangeduid met een wit kruis. Gelukkig heeft de burgemeester snel excuses gemaakt, maar we moeten voorkomen dat dit opnieuw kan gebeuren. In de raad van 29 september jl. is dit ook al aan de orde gesteld. De portefeuillehouder heeft daar enkele opmerkingen over gemaakt, maar daar heeft onze fractie nog een aantal vragen bij.

1 Hoe dit heeft kunnen gebeuren en hoe kunnen we deze onaanvaardbare werkwijze voorkomen?

Het verwijderen van de grafbedekking (niet het ruimen van de graven) was in voorbereiding. Abusievelijk zijn toen te vroeg en op de verkeerde wijze graven gemarkeerd. De verwarring zat in het feit dat alleen de grafbedekking verwijderd zouden worden en niet het gehele graf geruimd. (zie motie verwijderen grafstenen raadsvergadering juli 2019). De uitvoerende afdeling betreurt de wijze waarop dit uitgevoerd is.

Het betreft de grafbedekking van graven waar al geruime tijd geen rechthebbende meer van is of waarvan (vaak al enkele jaren geleden) afstand is gedaan. De grafrechten en de grafbedekking van deze graven zijn aan de gemeente vervallen. De meeste rechthebbenden zijn destijds per brief op de hoogte gesteld en hebben de gelegenheid gehad de grafbedekking te verwijderen. Voor 1 dec 2020 wordt bij de betreffende graven een bordje geplaatst met de tekst dat de grafbedekking verwijderd wordt (dit kan een grafmonument zijn, maar ook beplanting). Op deze

manier zijn de rechthebbenden, maar ook andere bezoekers van de begraafplaats op de hoogte dat de grafbedekking verwijderd wordt.

2 In het beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2019-2023 is op pagina 44 een speciaal werkprotocol in een vastgestelde volgorde m.b.t. het ruimen van graven opgenomen. Hieronder staat het relevante deel van het werkprotocol vermeld:

- **vaststellen van de te ruimen graven;**
- **(voormalige) rechthebbenden worden nagegaan en worden vooraf geïnformeerd;**
- **de ruiming wordt gepubliceerd in het huis aan huis blad, op de website van de gemeente en in de informatiekasten op de begraafplaatsen;**
- **op de te ruimen graven worden bordjes geplaatst met de mededeling: 'Dit graf wordt geruimd na [datum]'. Deze bordjes staan minimaal één jaar op het te ruimen graf;**
- **er worden foto's gemaakt van alle te ruimen graven om misverstanden uit te voorkomen en eventuele schades ontstaan tijdens de werkzaamheden aan naastgelegen grafstenen te kunnen vaststellen;**

Vragen:

2.1: Is het werkprotocol bij het markeren van te ruimen graven op de begraafplaatsen Deil en Buurmalsen in acht genomen?

Nee, er is te vroeg en op een onjuiste wijze gehandeld. In het protocol is het ruimen van het gehele graf omschreven. Voor enkel het verwijderen van de grafbedekking is geen protocol opgesteld. Hierdoor is onduidelijkheid ontstaan over de uitvoeringswijze.

2.2. Zo nee: waarom niet en gaat dat in de toekomst alsnog gebeuren, de raad heeft het niet voor niets zo vastgesteld.

Zie antwoord 2.1. Het protocol voor het ruimen van graven wordt vanaf heden ook gehanteerd bij het enkel verwijderen van de grafbedekking.

2.3. Waarom heeft de portefeuillehouder dit werkprotocol niet genoemd in haar antwoord gisteren?

De wethouder is op hoofdlijnen geïnformeerd over het Beleids- en beheerplan begraafplaatsen en was nog niet van alle details op de hoogte.

2.4. Hoeveel kosten zijn gemoeid bij het verwijderen van de witte kruizen op de betreffende grafstenen op de begraafplaatsen van Deil en Buurmalsen? De wethouder suggereerde namelijk dat dit al is gedaan.

De verf is diezelfde dag en de dagen daarna verwijderd door een medewerker van de buitendienst. Dit was een tijdsbesteding van ongeveer 8 uur (circa € 500,-).

2.5. Wordt/ is bij het verwijderen van de witte kruizen contact opgenomen met de rechthebbenden/ eigenaren van de grafstenen?

Nee, er is/wordt geen contact opgenomen met de voormalig rechthebbenden. Het betreft graven waar afstand van is gedaan of al jaren geen actuele rechthebbende meer van bekend is. De grafbedekking van de betreffende graven is al geruime tijd vervallen aan de gemeente.

2.6. Volgens LLB is er geen sprake van grafschennis omdat wij ervan uitgaan dat de betreffende medewerker niet opzettelijk handelde, maar de rechthebbenden kunnen misschien wel een schadeclaim bij de gemeente indienen. Hoe gaat de portefeuillehouder daarmee om?

Het grafrecht is vervallen aan de gemeente omdat rechthebbenden afstand hebben gedaan van het graf of doordat er geen actuele rechthebbende meer is. Voormalig rechthebbenden kunnen daarom geen aanspraak maken op schadevergoeding.

2.7. Is rekening gehouden met de (in de raad van 25 juni 2019 bij het vaststellen van het beheerplan begraafplaatsen) aangenomen motie van de VVD waarbij het college wordt opgeroepen om te zorgen dat het ruimen bovengronds binnen een jaar plaats vindt na het verstrijken van het grafrecht waarbij de recht/belanghebbende een bepaalde tijd (3 maanden) de gelegenheid krijgt om het grafmonument te (laten) verwijderen?

Het bovengronds ruimen van graven is in 2 categorieën te verdelen:

- 1 - graven waarvan het grafrecht al vervallen is,
- 2 - graven waarvan vanaf 1 jan 2021 afstand wordt gedaan.

1- De grafrechten van deze graven zijn al enkele jaren verlopen. Hierbij zijn rechthebbenden ruimschoots in de gelegenheid gesteld de grafbedekking te verwijderen. De praktijk leert dat hier niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt. Deze categorie betreft een groot aantal graven waarvoor een inhaalslag moet worden gemaakt. Om het overzicht te behouden en kaalslag te voorkomen wordt dit in enkele fases uitgevoerd.

2- Bij de graven waar vanaf 1 januari 2021 afstand wordt gedaan wordt binnen een jaar de grafbedekking verwijderd. De rechthebbende heeft 3 maanden na de afstandsdatum de tijd om de grafbedekking te verwijderen. Na het verstrijken van deze termijn wordt de grafbedekking, binnen een jaar na de afstandsdatum, door de gemeente verwijderd.

Deze werkwijze is door de raad vastgesteld maar moest nog georganiseerd worden. Door het grotere aantal begrafenissen in het voorjaar 2020 en organisatorische afstemming is dit in 2020 nog niet gerealiseerd. Om de ingangsdatum duidelijk te markeren wordt deze werkwijze vanaf 1 januari 2021 gehanteerd.

2.8 . In haar beantwoording zei de portefeuillehouder dat dit niet meer zou voorkomen, maar even later zei ze dat het mensenwerk er niet 100% kan worden voorkomen dat er fouten gemaakt worden. Dat lijkt tegenstrijdig te zijn. Hoe gaat het college deze afkeurenswaardige manier van het markeren van graven voortaan echt voorkomen?

Juist bij de werkzaamheden op de begraafplaatsen is het belangrijk zorgvuldig te werk te gaan en geen fouten te maken. Helaas is dit niet goed gegaan. De beantwoording van de wethouder is echter niet tegenstrijdig maar realistisch. Met de betreffende medewerkers is de genoemde actie zorgvuldig besproken. Het is heel duidelijk dat op dit vakgebied zorgvuldig moet worden gehandeld. Daar zetten de betrokken medewerkers zich voor de volle 100% voor in.

(Bij eerdere ruiming en grote aantallen graven geruimd, zowel boven als ondergronds, dit is altijd zonder problemen verlopen).

Voor 1 december 2020 worden bordjes geplaatst zodat rechthebbenden en bezoekers kennis kunnen nemen van het verwijderen van de grafbedekking. Deze blijven een jaar staan. Najaar 2021 worden de grafstenen bovengronds geruimd.

2.9. Waarom verwijst de wethouder naar de betreffende medewerker en neemt zij zelf geen verantwoording?

De betreffende medewerker erkent dat hij niet op de juiste wijze heeft gehandeld. Dit is ook met de teamcoach besproken. Daarmee is duidelijk waar het mis is gegaan en wordt erop toegezien dat het in het vervolg op de afgesproken manier uitgevoerd wordt.

Naast de vragen over het ruimen van graven op de begraafplaatsen van Deil en Buurmalsen, hebben wij ook een vraag over het groenonderhoud op en nabij graven te Waardenburg. Wij hebben dat al eerder gemeld,

1. *Hoe kan het zijn dat er groen dat op het graf zelf groeit, wordt gemaaid omdat het de gemeente niet is toegestaan groen op een graf aan te raken.*

De gemeente onderhoudt geen grafbedekking op de graven. Als de rechthebbende niets op het graf aanbrengt, wordt dit oppervlak onderhouden door de gemeente. In de meeste gevallen wordt het dan ingezaaid met gras (gazon) omdat dit beter te beheren is en een beter beeld geeft.

De betreffende graven in Waardenburg (oude graven voor onbepaalde tijd, waarvan geen rechthebbende bekend is) waren voorzien van een staande grafsteen of liggende stroken steen aan de buitenrand met kale grond ervoor of ertussen. Om het kale beeld te verbeteren en een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit, is bij wijze van proef op 10 graven (circa 50 m²) een wildbloemenmengsel ingezaaid. Dit mengsel zou 50 cm hoog worden maar bleek op de voedzame kleigrond hoger te worden. Daardoor zag het er ruiger uit.

2. *Als er om een graf heen is gemaaid, wordt het maaisel niet opgeruimd en blijft het liggen. Waarom is voor die werkwijze gekozen?*

Een wildbloemenmengsel wordt gemaaid als de bloemen uitgebloeid zijn en de zaden afgerijpt. Door het maaisel 10 dagen te laten liggen verdroogt het maaisel en vallen de zaden eruit. Zo zaait het mengsel zich weer uit voor volgend jaar. Daarna wordt het gedroogde gras opgeruimd.

3. *De portefeuillehouder had het in haar antwoord over een proef op begraafplaatsen. Wat houdt deze proef in en kan de raad hierover worden geïnformeerd juist omdat inwoners hier regelmatig op reageren.*

De proef is alleen uitgevoerd op de begraafplaats in Waardenburg. Er is op 10 oude graven een wildbloemen mengsel ingezaaid. Met als doel dit deel van de begraafplaats op te fleuren en een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit in plaats van het beheren van kale grond.

Van deze proef is geleerd dat er een lager mengsel moet worden gebruikt en dat ook over kleine aanpassingen gecommuniceerd moet worden. Dat kan in de informatiekast op de begraafplaats, maar bijvoorbeeld ook ter plekke met bij voorbeeld een geplastificeerd A4 tje met daarop de uitleg. Dat had vragen en onbegrip voorkomen. Hier wordt de volgende keer rekening mee gehouden.

4. ***Bijgaand treft u via de foto's een aantal voorbeelden aan. Hoe gaat de portefeuillehouder dit oplossen?***

Het maaisel is volgens planning geruimd. Als het mengsel volgend jaar weer opkomt, worden de hogere soorten eruit gehaald zodat een lager mengsel overblijft. Ook kan overwogen worden dit mengsel te verwijderen en een lager mengsel in te zaaien. Het inzaaien en beheren als gazon is geen praktische optie omdat het lastig te maaien is. Een andere optie is de kale grond in ere te herstellen en deze kaal te houden door middel van schoffelen.

Consequenties

zie beantwoording van de vragen.

Financiën

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Vervolg

Zie beantwoording vragen.

Bijlage(n)

geen

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,
de secretaris, de burgemeester,
Karen Coesmans Servaas Stoop